

Перелік використаних джерел:

1. Нікольчук Ю. Фінансовий менеджмент під час війни. *Scientific journal «Modeling the development of the economic systems»*. 2024. №2. С. 215–223.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 04.11.2025).
3. Ситник Н. С., Козак С. І. Роль малого та середнього бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки України. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. № 26-1. С. 83–87.
4. Коваленко Н. О., Гавриленко О. Є., Гребінчук О. М. Економіко-правові та психологічні аспекти управління бізнесом в умовах війни. *Наукові перспективи*. 2022. № 12 (30). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-12\(30\)-177-189](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-12(30)-177-189) (дата звернення: 04.11.2025).
5. Сімків Л. Є. Інструменти державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні в умовах воєнного стану. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2024. Вип. 29. С. 61–71.

УДК 658.589

Завойовський Роман

студент групи БМм-61

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Науковий керівник: Галушак Ольга

к.е.н, доцент кафедри менеджменту та адміністрування,

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Новітні реалії глобалізації, технологічного прогресу та зростання конкуренції зумовлюють потребу всесторонньої розробки й постійного вдосконалення методологічної бази управління інноваційною діяльністю підприємств. Успішний менеджмент інноваційних процесів перетворюється на основний каталізатор, що сприяє збільшенню прибутковості їх діяльності, оперативному реагуванню на зміни ринку та віднайденню оптимальних ніш в умовах поточного попиту та пропозиції.

Сучасна теорія інновацій стверджує, що суть інноваційного управління - забезпечення синергії між теоретичним плануванням та практичним виконанням адміністративних функцій. Інноваційний процес - це збалансований цикл генерації ідей, їх практичної реалізації, включає елементи стратегічного планування, оперативного управління, організаційної архітектури, мотиваційного стимулювання, інформаційно-аналітичної підтримки, контроль, валідація успішності за допомогою кількісних і якісних індикаторів [1].

Невід'ємним елементом управління інноваційною діяльністю підприємства є безперервний моніторинг успішності досягнення стратегічних цілей та ефективності управлінських рішень. Найбільш поширеним методом вимірювання ефективності інноваційної діяльності є поділ на статичні та динамічні методи оцінки економічної ефективності інноваційних проєктів.

Застосування статичних методів, зокрема, ефективно в загальних групах показників, як, наприклад, період окупності, середня норма рентабельності, економічна додана вартість. Стосовно динамічних методів, то вони ґрунтуються на часовій моделі, тобто враховують фактор дисконтування – процес переведення майбутньої вартості грошей у їхню теперішню (дисконтовану) вартість, а відтак фокусуються навколо таких показників:

- чиста теперішня вартість (NPV – Net Present Value): різниця між теперішньою вартістю майбутніх грошових надходжень від інновації та теперішньою вартістю інвестиційних витрат;
- внутрішня норма рентабельності (IRR - Internal Rate of Return);
- індекс рентабельності (PI - Profitability Index): Відношення теперішньої вартості грошових надходжень до теперішньої вартості інвестицій;
- дисконтований термін окупності (DPP - Discounted Payback Period).

Ефективне управління інноваційною діяльністю підприємства залежить від комплексу внутрішніх (ендогенних) та зовнішніх (екзогенних) факторів [2]. Серед внутрішніх факторів, зокрема, виділяють кадровий потенціал, матеріально-технічну базу та фінансові ресурси підприємства, а також наявність у структурі його управління інноваційних підрозділів, серед зовнішніх – відповідне ринкове середовище й технологічні зміни, необхідне державне регулювання та соціально-економічні умови.

Таким чином, інноваційна діяльність – це багатогранний і складний процес, успіх якого залежить від збалансованої співпраці внутрішніх і зовнішніх факторів. Щоб подолати перешкоди (високі економічні ризики, довгі терміни повернення інвестицій та знача вартість інноваційних проєктів), потрібна комплексна система підтримки інновацій, що включає організаційні інструменти, інституційну допомогу та фінансове стимулювання.

Перелік використаних джерел:

1. Сукупність елементів управління інноваційною діяльністю / О. О. Григорян. Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця. 2022. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/29848>.
2. Чорняєва А., Метла В. Управління інноваційною активністю підприємств: основні характеристики та механізм // Development Service Industry Management. 2024. № 4. С. 102–109. URL: <https://dsim.khmnpu.edu.ua/index.php/dsim/article/view/232/236>.

УДК 336

Зарічна Надія

кандидат економічних наук

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

В умовах кризової ситуації в енергетиці, коли країна-агресор на постійній основі атакує і системно руйнує національну енергетичну інфраструктуру, важливим завданням є підвищення енергонезалежності промислових підприємств, адже це складова енергетичної безпеки держави. Вразливість бізнесу до енергетичних шантажів збільшує ризики соціально-економічної дестабілізації. У цьому контексті особливого значення набуває пошук джерел фінансового забезпечення переходу промислових підприємств на енергоефективні технології та досягнення ним енергонезалежності.

На сьогоднішній день для українських підприємств існує кілька основних державних та банківських програм, спрямованих на фінансування заходів з енергонезалежності. Вони включають пільгове кредитування, компенсації та міжнародну підтримку (табл.1).

Таблиця 1

Фінансові програми для бізнесу [1,2]

№пп	Програма/пропозиція	Умови	Примітка
1	Держпрограма "Доступні кредити 5-7-9%"	Сума: до 150 млн грн Ставка: 5%, 7% або 9% річних	Фінансування газогенеруючих